

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

<i>A kiadóhivatalban átvéve:</i>		Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >	
Félévre . . 3 > — >	<i>Vidékre postán szállítva:</i>	
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.	
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . . 5 > — >	
<i>Helyben házhoz hordva:</i>	Negyedévre . 2 > 50 >	
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >	
Félévre . . 4 > — >	<i>Egyes szám ára 4 kr</i>	

Két testvérnép meghasonlása.

Egy rövidke távirat — Belgrádból elindítva — a szélrózsa minden irányába egy igen érdekes hirt röppentett világgá. Azt tudjuk meg e rövid táviratból, hogy a »Srpska Zastava« kijelenti: miként a *szláv szolidaritásban a szerbek és horvátok nem férhetnek össze, mert a horvátok vademberek, a horvátokat idegeneknek kell tekinteni, a kikhez a szerbeknek nem lehet semmi közük.*

Szerbiának az európai államok sorában elfoglalt utolsó előtti rangban álló politikai hatalmi helyzetét tekintve, ezen hír ugyan távolról sem alkalmas arra, hogy a nagyhatalmak legtöbbjénél valami kiváló szenzációt idézzon elő, avagy ép hogy a vén Európa sorsának kerekeit más irányba dirigálja, mert ezek legnagyobb részének Szerbia valóban csak egy Hekuba.

Másképp állunk azonban mi a kicsiny, bár nem veszedelmes, de bizonyára sokszor kényelmetlen szomszédunkkal szemben, kinek belügyei és politikai magatartása bennünket közvetlen közléről érdekel; kinek nyugtalan vére már nem egyszer szerzett nekünk bosszúságot és melynek a horvátokkal testvéries ölelkezése már nem egyszer készített minket nagyobb elővigyázati rendszabályok igénybevételére.

Rajtunk kívül igen közléről érdeklő még a szerbek politikai magatartása Oroszországot — a délszlávok gyámápját — is, melynek főtörekvése mindenkor a szláv népek összetartására és azoknak testvéries együttérzésének megteremtésére volt irányítva.

Amíg mi örömmel fogadjuk a jelzett hirt, addig Oroszországra az bizonyára kellemetlenül fog hatni. Nekünk szinte örömet szerzett a távirat azért, mert ezáltal mi a horvátjaink és a szerbek között a Szávát mint egy áthidalhatlan khinai falat látjuk végig huzódni, míg Oroszország ép ezen felépített válaszfal által évek hosszú során át létrehozott egyesítési munkáját meghiusulni s a már már

megérettnek hitt gyümölcseit porba hullani gondolja.

És mi idézte elő az évtizedek óta a legjobb egyetértésben élő s közös erővel, hol szóval, hol pedig tettel ellenünk dolgozó horvát és szerb testvérek ezen oly hirtelen ketté szakadását? — A horvátoknak az a nemtelen durva támadása, mely Zágrábban a király-látogatás alkalmával nemzeti jelvényünk és egyidejűleg a szerb nemzeti jelvény ellen is elkövetett.

A horvátok e galád magaviselete az egész ország kedélyét a legnagyobb fokú izgatottságba hozta. Mindenki a legszigorubb megtorlást követelte. A törvényes lépések meg is tétettek; egy néhány éretlen gyerkőcz el is lett ítélve. Sajnos azonban néhány derék magyar munkás, kik zászlónk becsületének védelmére kelni eléggé igaz hazafiak és merészek voltak, bárha fel is mentettek — még ma is rabkenyeret esznek.

Valóban nem tudjuk, hogy zászlónk meggyaláztatása, avagy e derék és önfeláldozó jó hazafiaknak csupa hazaszeretettel elkövetett nemes cselekedetükért szenvedett rabságuk fájhat-e inkább nekünk? mert ugy egyik, mint másik — egyformán érinti szívünket. Felette nehéz lenne akár egyik, akár pedig a másikba belenyugodnunk. S nem is tudnók ezt tenni, ha csak a Belgrádból érkezett hirt nem vesszük.

Ez némileg megnyugtat bennünket, mert igen jól tudjuk, hogy nagy és fontos dolgok mindenkor áldozatokat kívánnak.

Ilyen nagy és fontos dolognak tekintjük mi a *szerb és horvát testvérek között kiütött keserű ellenségeskedést*, melyből politikai életünkre határozottan kiváló előnyök, Oroszországra pedig ép ily nagy hátrányok haramolnak.

Adatokat sorolhatnánk fel a horvát és szerbek között fenállott testvéries szeretet nekünk juttatott keserű gyümölcseiről, de ezt nem tesszük, mert hisz ezek eléggé

ismeretesek sem mint hogy azok ismétlésébe bocsátkozhatnánk.

Megemlítjük legfeljebb a szerbek által évenként megünnepelni szokott rigómezei csata évfordulóját, melyre nemcsak a magyarországi szerbek, de talán még számosabban horvátjaink is keltek át a Száván, felhasználva minden ilyen alkalmat ellenünk kifejtendő nagyobb szabású politikai demonstrációkra, mely tüntetések országunk délvidékének kedély-hangulatát nem egyszer izgatták fel oly anynyira, hogy kormányunknak a lecsillapításra minden rendelkezésére álló eszközözöz kellett folyamodnia.

Ezek már most a két szláv törzs ellenségeskedése következtében mind megszűntek és ez aranjúezi napok letűntek, mert közös ellenségeink, kik eddigelé együttesen dolgoztak ellenünk: most maguk között kaptak hajba s magukkal lesznek elfoglalva.

De nemcsak ez előny reánk nézve, hanem az is, hogy az északi kollosz mesterségesen szőtt hálójának egyik fonala elszakadt s ehhez hosszabb idő kell, míg azt újból ki tudja javítani.

És így a zágrábi botrány megerősíti azt a közmondást: hogy a rosznak is megvan a maga jó oldala.

A szerccsen — mehet!

Köztudomású dolog, hogy *Bánffy Dezső* miniszterelnök a képviselőház komoly ülésén is, ahol, kivált az utóbbi napokban, elhisszük, legalább is egy kissé feszélyezve lehetett gyakran ugyancsak *elszólja magát*. Igen természetesen az ugynevezett szabadelvű párt értekezletein, ahol bizonyosra vehetjük, sokkal fesztelenebbül mozog *ugyanaz*, még könnyebben megeshetik rajta.

Valljon ilyen *elszólásnak*, vagy igazán komoly *vallomásnak* vegyük-e már most azt a kijelentését, melyet a legutóbbi értekezleten tett?

Tudniillik a »M. O.« szerint:

A szabadelvű-párt november 26-án este értekezletet tartott, melyen *Bánffy Dezső* báró párthívei teljes számban jelentek meg, míg a *Wekerle* és *Tisza* csoport tagjai mit sem sejtve, távol maradtak a Lloyd épülettől.

Történt pedig, hogy Bánffy szólásra jelentkezett és azon kijelentés mellett, hogy az országgyűlés feloszlására nem is gondol, tudtára adta az egybegyűlt lelkes híveknek, hogy a kormány befejezte tulajdonképeni misszióját, mert az összes egyházpoltikai javaslatok szentesítve vannak, és tovább csak ugy maradhat az ügyek élén, ha a szabadelvűpárt támogatását biztosítva látja. A berendelt klikk falrengető éljenzésbe tört ki, az a néhány párttag pedig, aki nem volt beavatva a pronunziamento előkészítésébe, kíváncsian várta mi fog történni.

Nem emelkedett fel senki, nem akadt egy Darányi Ignác, aki lelkes szavakban tolnácsolta volna a törhellen ragaszkodást; csak az öreg Podmaniczky báró jelentette ki, hogy a párt továbbra is kívánja a Bánffy Dezső báró kabinetjét.

Az értekezlet után még sokáig tárgyalták a különböző árnyalatu szabadelvű képviselők a lefolyt bizalmi tüntetést s különböző magyarázatokat fűztek a meglepetéshez.

Legtöbben ugy magyarázták a dolgot, hogy Bánffy pozíciója nem oly fényes Bécsben és az a teljhatalmu bizalom távolról sem oly korlátlan, mint a minőnek azt a kabinet elnöke hirdetni szokta és ennek a pozíciónak megerősítése végett volt szükség egy kis szabadelvű tüntetésre.

A stomfai mandátum.

A választási mozgalmak a stomfai kerületben minden tünetét mutatják annak a törvénytelen erőszaknak, hatalmaskodásnak, a mit a kormány csak a néppárttal szemben mer alkalmazni. A közigazgatás az egész kerületben szünetel, a jegyzőktől kezdve végig minden közigazgatási tisztviselő Latkóczy érdeklében kortekedik s a törvények ép ugy hatályon kívül vannak helyezve, mint a nyitrai választások idejében. A kormány utasítására a szolgabíró meggátolja Otócska néppárti jelöltet, hogy választóival érintkezzen. Legutóbb Pozsony-Beszterczén történt ilyen felháborító eset. Daczára annak, hogy az ottani esperes-plebános törvénytelen bejelentette, hogy Otócska programbeszédet fog tartani, a szolgabíró megakadályozta a választói gyűlést, azzal a megokolással, hogy azt nem Pozsonyban jelentették be és nem ott kérték engedélyt. A hivatalos hatalommal való eme flagrans visszaélés mód felett elkiseríti a népet s csak a néppárt vezetőinek köszönhető, hogy a választók a hatóságok eme provokálása daczára megőrzik nyugalmukat.

A néppárt szervezkedése.

Legujabban a néppárt az alföldön is kezd szervezkedni. K e s k e m é t r ő l jelentik, hogy ott a jövő hét elején néppárti nagygyűlés lesz, melyen gróf Z i e h y Nándor, valamint Molnár János apát, a néppárt központi irodájának vezetője is meg fognak jelenni.

Ellenzéki győzelmek.

Még mindig kapunk híreket az ellenzéknek s különösen a néppártnak a törvényhatósági bizottsági tagok választásánál aratott győzelmeiről. A legujabb híreket a következőkben foglaljuk egybe.

Győr városában két bizottsági tagságra volt választás, az egyik a belvárosban, a második a nádorvárosban.

Rendkívül heves küzdelem fejlődött ki a választás körül, mert mind a két helyen a néppártnak is volt jelöltje. Az eredmény az lett, hogy a belvárosban megválasztották dr. *Giesswein* Sándor püspöki titkárt, s a nádorvárosban *Hets* István liberális *Kostyál* János plébánossal szemben csak nagy nehezen győzött.

Szeps-Mindszentén, gróf *Csáky* Albin otthonában, a körülfekvő 10 falunak tisztán néppárti választóinak ritka lelkesedése folytán, mind a három néppárti jelölt fényes győzelmet aratott, a meny nyiben összesen 279 szavazatot adott be s ebből a néppárti jelöltekre esett 270—276 szavazat.

Árvamegyében, *Bezinén*, annak daczára, hogy a kormánypártiak 77 néppártit megfosztottak szavazataiktól, s mindenféle esekkel iparkodtak a választás eredményét magukra nézve kedvezővé tenni, mégis a néppárt jelöltjei és pedig 116—117 szavazattal győztek.

Trstenán és Villanován hasonlóképen a néppárti jelöltek túlnyomó többséggel választották meg.

Nyitra megyében, *Sopornyan*, a legnagyobb terrorizmus és mindenféle kortesfogások daczára a betöltendő két tagsági hely közül, az egyiket a néppárt jelöltje nyerte el.

Lapszemle.

Budapest, 1895. nov. 28.

A »Magyar Állam« »Kettős akció«-ról így ír:

Okvetlenül szükséges, hogy Magyarország minden pártja válllvetve igyekezzék a vallást védelmezni s annak uralmát az őt megillető jogos terén biztosítani.

Két irányban kell működnünk.

Egyrészt, mivel rá vagyunk kényszerítve,

külön pártot kell alakítanunk, mely a vallástalan irányt leszorítsa. Ez a néppárt akciója.

Másrészt pedig, ahol a jelenlegi viszonyok a néppárt megalapítását lehetetlenné teszik, ott azon egyéneket, kiknek viselkedése a keresztény nép, a keresztény vallás érdekeire hasznos nem hoz, egyszerűen meg kell mandátumaiktól fosztani s helyükbe kipróbált katholicus keresztény férfiakat küldeni.

A »Hazánk« »Darányi első beszédével» foglalkozik és az mondja: Darányi Ignác az új miniszter ma tartotta első beszédét, hogy ugy mondjuk, bemutatkozóját a képviselőházban. Fontos és aktuális kérdésekben nyilatkozott meg. Ezek: a mezőgazdasági munkáskérdés, a börze reformja és a börzeadó, a malomvisszaélések és a sertésvész. Nyilatkozatára Vajay István és Molnár Józsiás képviselők ez irányu interpellatív adatok alkalmat.

A miniszter első fellépése parlamentileg legalább sikerült. Válaszát a ház egyhangulag tudomásul vette; az interpelláló képviselők meg is köszönték.

A »Egyetértés« »A vita végén« azt írja: a képviselőházban ma véget ért az általános költségvetési vita, mely ép három hétre vette igénybe a parlament működését. Ez a vita nemcsak hosszú, hanem kezdettől végig érdekes is volt. Ha eredményeit tekintjük, ezek főképp abban konstatalhatók, hogy a nemzet közvéleménye tiszta képet alkothat magának az ország közállapotairól, azokból az ellenzéki beszédekből, melyek a három hetes vita során elhangzottak.

A »Magyarország« »Polgármester válság« cím alatt ezeket írja:

Polgármester-buktatásban spekulálnak legujabban a városházán és egy félhivatalos német ujság hasábjain. A székes főváros bizottságában nekiesetek a főváros közigazgatásának és megkritizálták ezt töviről-hegyire és hogy legyen éle ennek a kritikának, kimondották, hogy minden fővárosi bajért, piszokért, szeméért, rossz vízért a vezetés a felelős, mert a főváros egész közigazgatása híjával van az egyseges, céltudatos és erélyes vezetésnek.

Pedig Kammermayer a főváros ügyei mellett, ezeket szolgálva töltötte élete legjavát s részt vett az ujra fejlődött Budapest ujja építésében már közel negyven év óta.

A »Magyar Hirlap« »A szürke ember« nek nevezi Lukács pénzügyminisztert és így ír róla: határozott pártember, akit kényelmetlenül érint a köztetszés. Alighanem megré-

A „TISZÁNTUL“ TÁRCZÁJA.

Viszontlátás.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Írta: Tóttleki.

Most, hogy itthon vagyok, végtelen keserűség fog el! Olyan üres, kietlen, hideg, sötét körülöttem minden. Sirni szeretnék. Száraz, tűzben égő szemeim, révedezve bolyongnak a rég nem látott butorokon, képzeletem megtévelyeg a régmúltban, a gyermekkor boldog idejében.

Mily különös ellentét! . . .

*

Az ajtót valaki nagy óvatossággal, nesztelenül nyitja ki, (tudtam, hogy ő az) aztán egy ugrással mögém kerülve befogja szememet.

Ki az? — kérdi — Találja ki, ki az?

És én ugy találgatom, ugy találgatom száz és száz alkalommal és soha ki nem találok. Aztán milyen jóízűket kaczagunk ezeken az én felsüléseimen.

Most pedig térdemre ül, kezeckéivel végig simogatja arcomat és oly szépen könyörög: kedves bácsikám, megteszi ugye, amit kérek?

Az én kis Erzsikémnek mindent megteszek.

Megteszi? no jó! Elmegyünk délután vécsernyére. Arczát arczomra fekteti és ugy suttog: jaj, de szépen fogunk énekelni, énalt vagyok a duetben, a sveszter Regina tanított be, oh hogy örülök, hogy maga is ott lesz. Hanem együtt megyünk, most már nem fogok félni, olyan

bátor leszek . . . Milyen szép is az az: Ave mario stella!

Arca kipirult, gyenge karjaival átöleli nyakam: ne gondolja, hogy dicséret után vágyom, oh én nagyon szeretem az Isten anyját! . . .

Az utczán megyünk. Ő könyveivel, melyek közül egyet zsebembe csuszat.

Nézze csak bácsikám, ugyan mi lehet a zsebében?

Megnéztem. Ejha! mit akar ezzel az én kicsikém? Minek nekem az imakönyv?

Megütődve néz rám.

Hát bácsikám, nem szereti a jó Istent?

No erre nem is gondoltam. Ez a kis fruska igazán zavarba hoz. Már nem is emlékszem, mit válaszolhattam.

Hanem Erzsike nagy diplomata, tudja, hogy addig kell ütni a vasat, míg meleg.

Tudja, hogy holnap nevenapja van? Biz, arról megfeledeztem.

Lássa, én nem és hogy kimutassam, mennyire szeretem, ma délután sz. gyónásomat boldogságért ajánlom fel. Oh de örülnék ha . . .

Ha boldog lennék ugy-e?

Természetesen, ha az én eszem szerint lenne boldog, hiszen csakis az az igazi boldogság! — Talán nem is ért ugy-e?

Elértettem és azt hiszem, nagyon dühös lehettem az én aranyos védenczemre . . .

És mily könnyű volna az egész. Most vécsernye lesz, könyvem itt van — jaj! ki ne vegye zsebéből — ideje lesz készülni, aztán holnap jókor reggel is lesz sz. mise, nem kell ám az ünnepélyesre várni. Oh drága bácsi,

ugy-e most haragszik Erzsikéjére! Arca lángba borult és könyei bőven eredtek meg.

Nagyon csunyan nézhettem rá, hogy így sirva fakadt.

Ne sirjon! mit sir? ki bántotta? Az bizonyos: én nem. Miért beszél olyanokat, mik egy kislányhoz nem illenek. Maga még kis mokus, ilyen bácsikat mint én nincs joga tanítani. És most nem megyek templomba, dolgom van, egy barátomhoz kell mennem. Hanem arról, amit mondott majd alkalomlag gondolkozom. No ne sirjon!

A kis leány ijedten tekintett fel reám. Kerekre nyitott okos szemei oly mély szomorúságot, olyan benső fájdalmat, annyí szemrehányást fejeztek ki, hogy megmagyarázhatlan, kimondhatlan benső megindulást éreztem . . . Ajkai reszkettek, alig volt képes szólásra nyitni azokat.

Akkor adja ide hát az én szegény imakönyvem! Istenem, Istenem, mennyire hittem, biztam, reméltem, hogy meghallgatod kis lányod esdeklését! . . .

Adja ide, adja ide! oh! oh! . . . S még keservesebben kezdett zokogni.

Nem! nem adom, a világért sem. Egy ily ártatlan gyermek imája ne legyen meghallgatatlan.

Magamnak is nehéz volt egy könyvet viszatartani.

Legyen akarata, megteszem amire kért. Nem tudom, hogy kerültek ajkaimra e szavak. Szívem telve volt túlaradó érzelmekkel. Mint nyári futó zápor után a kék egen a

mülne magától, ha látrá, hogy közkedveltségnek örvend. A parlamentet bizonyára nem szereti: ez a sok hozzá nem értő ur mind kérdésködködik tőle, firtatja a számaint, zavarja a munkájában.

Egy kissé igaztalanná is teszi buzgósága az ellenzék tagjaitól, akik kritizálják — szerinte zavarják — részletes számokat, pénzügyminiszteri szakvizsgát követel. Nem mindenki van az ilyesmire készen mindig!

Különben sincs se módja, se ideje a levegőben függő nagy dolgok után nézni, el nem mozdulhat és el nem mozdítható álláspontjáról, mely sajnos, végeredményében nem egyéb, mint a párturalom igazolása.

A »Budapesti Hírlap« »Horvát börtönben« című cikkében ezeket írja:

Hazafiságuk áldozata lettek Nyeste, Gulyás, Szokolovszki és Szavari, mert a kinek hálával és dicsőréttel tartozik a magyar állam, börtönben sinylenek. Bátran kockáztatták magukat a karddal fegyverzett támadók ellen, hogy a magyar zászlót tisztaságában és becsületében megvédjék.

Most ezért kell lakolniok. Harmincznégy napja fogságban ülnek és nincs a magyar kormány szava és hatalma, mely visszaadná szabadságukat. Fölmentették a bűnvád alól, hogy kihágásért új vád alá essenek a mely kihágás semmi esetre sem büntethető harmincznégy nap fogsággal. Hát még mikor lesz vége szenvedésüknek, ártatlanul türt gyötrelmüknek? Hány hét, hány hónap telhetik el addig, míg egészen felmentetnek és szabadlábra helyeztetnek?

A »Nemzeti Ujság« »Tudatlanság uralma« cím alatt ezeket írja:

Báró Bánffy Dezső ur ma ismét beszélt. A legkedvezőbb ítélet, melyet e beszéd fölött kimondani lehet, az, hogy a miniszterelnök közjogi teljes tudatlanságának újabb bizonyítéka e felszólalás. Olyan elveket hangoztatott ugyan, melyeket abszolút államokban az abszolútizmus raffinírozott párfidiája gondolt ki és alkalmaz gyakorlatilag.

A »Pesti Napló« »Igazságok« cím alatt Buschbach beszédjével foglalkozva, azt mondja: aláírjuk minden szavát annak a cikkelynek, a melylyel Buschbach Péter képviselő ur lapunk mai esti számában gróf Khuen-Héderváry horvát bánnak védelmére kelt. Amit Buschbach ur

a bán államférfiúi érdemeiről mondott, az mind igaz. De előadása is épp oly érdekes, mint lendületes okfejtése, ha igaz is, abban az egy hibában leledzik, hogy nem nyújtja az egész igazságot.

A »Nemzet« »A finale« cím alatt így dicsőíti Bánffyt: miként valaha a tengerbíró Poseidon szigonyának egyetlen csapásával lecsillapította a vészesen felzajdult hullámokat, ugyanoly varázshatással vetett véget az általános budgetvitának a miniszterelnök egyetlen kurta kijelentése: ne féljete, egyhamar nem lesz új választás.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

November 28.

A borongós, ködös idő reányomta bélyegét a t. Háza is. A homályos üvegüvegen alig szűrődik át némi világosság s a tanácskozó terem képe borongós homályával azt a benyomást teszi az emberre, mintha kora virradatkor fogtak volna munkához a hon atyái; s még teljesebbé teszi az illuziót az, hogy alig pár képviselő lézeng csak a teremben álmosan, unottan, mint akiket köteleességtudások korán elszólított nyugvóhelyeikről. Pedig féltizenegyre járt már az idő, midőn Szilágyi Dezső elnök megnyitotta az ülést s megtette jelentéseit.

Perényi Péternek egészségi okokból a hat havi szabadságidőt megadván a Ház, rátértek a napirendre: a kisebb tárczák költségvetésének tárgyalására.

A pénzügyi tárcza költségvetése.

Elsőnek a pénzügyi bizottság előadója, Néményi Ambrus szólott. Dicséretes rövidséggel végezte előadói tisztét s érdemül tudjuk be, hogy nem kísérelte meg hosszasan untatni a Házat, mely különben nem is unatkozott beszéde alatt egy pillanatra sem, hanem javában kedélyesen — diskurálgatott. Az ellenzék jókedvűen azt bizonyította, hogy a kisebb tárczák költségvetésénél a kormánypárt a harmónia kedvéért a kis Papp Géza-t küldi harczba, ki tudvalevőleg nemcsak a jobboldalnak, hanem a Háznak is legkisebb képviselője.

Még javában folyt az élcelődés, midőn Néményi befejezte beszédét s a nemzeti párt sorából Bánó József állott fel, hogy a királyi udvartartás költségvetésénél tolmácsolja a nemzeti párt álláspontját. A figyelmetlenséget érdeklődés váltotta fel azonnal.

Magyar udvartartás.

Bánó mindjárt in mediás res kezdte. Kijelentette, hogy a nemzeti párt követeli a magyar udvartartást, annyival is inkább, mivel Wekerle Sándor miniszterelnöksége idején erre nézve határozott ígéretet is tett s az ígéret kötelező Bánffy miniszterelnökre is, ki a Wekerle-kabinetnek leltár szerinti örököse. Ők e követeléssel minden adandó alkalommal elő fognak állani, mindaddig, míg az megvalósítva nem lesz. Zugó helyesléssel fogadta e szavait a baloldal, mire kijelentette, hogy egyébként a nemzeti párt a tételt megszavazza.

Bánffy válaszol.

Bánó lelkes beszéde után a miniszterelnök vette át a szót. Az ellenzék gunyos megjegyzéseinek közepette azt vitatta, hogy olyan udvartartásra, minőt az ellenzék követel, szükség nincs, de az megsem valószínű; ellenben a kormány is azon állásponton, melyen Wekerle állott s az általa tett ígéret egy részében már meg is van valószínű?

— Hol? Mikor? zugott az ellenzék.

— Ha önök nem tudják vagy nem akarták tudni, úgy akkor felesleges válaszolnom, válaszolta nagy zaj között a miniszterelnök. Ismétlem, ugymond, a kabinet oly értelemben nem tartja megvalósíthatónak a magyar udvartartást, amely értelemben azt a tuloldal követeli, de szükségesnek és megvalósíthatónak tartja azt, hogy az udvartartás a fő- és székvárosban állandó képvisellettel birjon s ezt, reméli, a millenáris ünnepekre már meg is fogják valószínűsíteni.

A jobboldal lelkesen éljenzett a miniszterelnök kijelentésének, mint valami nagy vívmánynak s Bánffy meglehetősen ereszkedett le a bársonyszékbe. Pedig a java dolog csak ezután következett. Miután Nánásy Ödön el-

mosolygó szivárvány, oly vidáman ragyogott fel kis barátom két szeme.

Istenem, mily boldoggá tett engem ez a kis apostol.

*

Felrezenek merengéséből a rideg valóra.

Ah, mily régen történt mindez! Mért is voltam oly távol, annyi évek óta az én nemtől? Talán nem hullt volna le e ragyogó csillag onnan a magasból, le a olyan nagyon, nagyon mélyen.

Ah, mily utálat, mily gyűlölet dulja egész valómat. Igen! gyűlölöm azt az embert, ki úgy bemooskolt eszményképeimet. Gyűlölöm, szeretném száz halállal megölni a gázt, ki az én angyalomat lerántotta a porba, le a legbüzősebb posványba! . . . Ah, mily kéjjel tudnám eltiporni a szörnyet, ki az én ártatlan liliumomat buja kéjjel tiporta el.

Istenem! Istenem, hol a te igazságos sujtó karod, boszuló villámaid? hol? hol?

* *

Vadászatról igyekezünk hazafelé, azaz hogy Kereszti uram vendégszerető hajlékába. — Hanem régi igazság: »ember tervez, Isten végez.«

Hirtelen nagy szélvész támad. Sűrű gomolyokban, kegyetlen dühvel vágat felénk az országot piszkos sárga színű pora, pillanat alatt telve szemünk és szánk, hatalmas dördülések reszkettetik meg a levegőt és minket — vaskító villámok cikáznak a fekete felhők között, majd mély sohajszerű zugás vonul el felettünk s mindjárt reá, megered a zápor.

Fiúk! — kiáltja Kereszti — itt nincs más

menekvés, mint a Thurzó kastély. Huzzuk meg magunkat ott, míg elvonul ez az Isten ítélete.

Pár pillanat alatt ott voltunk. Te — fordult hozzám a folyosón — talán nem is tudod, hogy Polgár Erzsike a ház urnője?

Nem tudom, de nem lehetséges, mivel Thurzónak van felesége.

Hm! hisz' van, van, hanem biz' az hazament az apjához és hitvesi jogait a bájos, a szelid Erzsike ragadta magához. No, mit szólsz hozzá — nem rossz guszttus Thurzótól he! he! he!

Felfort vérem a haragtól. Mindaz, amit most mondott — kiáltám, ökölbe szoritott kezekkel — alaváló hazugság, vagy menthetlen tévedés! Igen! vagy hazugság, vagy tévedés! Egyik vagy másik. En Polgár Erzsikét ismerem, ismertem gyermek korában és tudom, állítom, bizonyítom . . .

Az öreg ur oly bántón nevetett . . .

Ne tüzelj ősém, csak higgadtan. Először is semmi sem lehetetlen, másodsor meg a nőket soha ki nem ismered. Rejtély ők ősém, rejtély!

Olyan talány melyhez foghatót nem találsz. De itt erről szó sincs. Közönséges a történet. Gazdag és szép az ifjú férfi, neje nyűg, kalandok után vágyik, tapasztalatlan a szegény leány, háló lesz számára a szerelem; nos a többi tudod, vagy mondjam e? elbukik.

De bátyám Polgár Erzsike kivétel, ő oly tiszta, oly angyali volt. Lehetetlen a mit beszél, lehetetlen elmondanom szóval, nyelvvel mi ő, mi volt ő. — Hogy mi volt ő, nem tudom, mivé lett, arról győződjél meg magad.

* * *

Bántó, nevetés hangja üti meg füleimet. — Fájdalom ő az. Ah hiányzik kacajából a gyöngédség, az ártatlanság kellemé.

Olyan sértő, olyan gonosz a nevetése . . . Ugy fájt a szivem, majd megszakadt a viszontlátásra.

Csuronvíz társaim mély hajlongások között, hazudoznak, mentegetik magukat elmáradásukért, szapora bőbeszédűséggel és számtalan kézsőkkel biztosítják legközelebbi látogatásukról.

És ő kaczag, kaczag! A kaczagó ajkat ám meghazudtolják a haragtól villogó szemek. És a lenézésért a megvetésért, hej! mily kegyetlenül szórja gunyjainak mérges nyilait.

Végre rám került a sor. Bizonyosan engem is e vidéki urak egyikének gondolt. En meg azt hittem nem ismer meg.

Démoni mosolygó arcával felém fordul. En már nem gondolkozom. — Mit érzek? nem tudom. Nem tudom mit fejezhetek ki szemeim, bánatot, szomorúságot, megdöbbenést, fájdalmat, szemrehányást? mint akkor régen az övéi? lehet! De lehet az is, hogy mit sem fejeztek ki. Mit tudom én mi mehetet végbe a szánandó teremtsz szivében, mikor tekintetünk találkozott?

Mert találkozott tekintetünk! S ime szempillantás alatt megfagy ajkán a kaczer mosoly elsápad arca, meghajlik, meggörcnyed karcsu alakja, nagyot sikolt, aztán aléltan összerogy.

Az ég csakhamar kiderült, mi meg hazamentünk.

mondá rövid beszédét, melyben szintén a magyar udvartartás felállításának szükségét hangsúlyozta, *Ugron* Gábor állott fel szólásra.

Nemzeti követelmény.

Nagy hatású beszédben fejtette ki, hogy miért sürgeti, követeli évről-évre a független párt a magyar udvartartást. Nem a czifraságért, a parádéjért, hanem követelik fontos közjogi s politikai okokból, hogy azzal is hozzájáruljanak azon félreértések eloszlatásához, mely már százados köztünk s a monarchia tulsó fele között. Részletes leczkét ad a miniszterelnöknek a magyar történetből, a közjogból s azt mondja, hogy az önálló magyar udvartartás felállítása nem is az ellenzék követelménye, hanem nemzeti követelmény az! A ki a magyar történetet, aki a magyar közjogot ismeri, az nem beszélhet úgy, mint a miniszterelnök. (Igaz! Ugy van!) hangzott a baloldalon s *Ugron* Gábor folytonos éljenzés között olvasta fel hat. javaslatát, mely a következőleg hangzik:

Utasítatik a kormány, hogy a magyar udvartartás szervezetről és hatásköréről lehető rövid idő alatt terjesszen be a háznak törvényjavaslatot.

Inkább semmit.

Általános figyelem mellett szólott *Apponyi* Albert gróf. A miniszterelnök kijelentésére nézve óhajt néhány rövid megjegyzést tenni. A miniszterelnök által tervezett megoldást, ugymond, nem fogadhatja el. Nem fogadhatja el azért, mert az nem felel meg sem az 1867. 12 trvezk, de nem felel meg a *Wekerle* által tett propozíciónak sem.

Hiszen *Wekerle* előterjesztésének korollariuma az volt, hogy a magyar udvartartás is kifejezést nyerjen ő felsége udvartartásában; de hol van ez a miniszterelnök által proponált megoldásban? Az ő álláspontja az, hogy inkább ne csináljanak semmit, s hagyják a kérdés rendezését jobb időkre, mintsem hogy a dolgot még jobban elrontsák.

Apponyi Albert gróf lelkes és hazafias szellemtől áthatott beszédét a baloldal nagy tetszéssel fogadta és loyális, de őszinte és férfias szavaiért számosan siettek üdvözlésére.

Polónyi Géza volt a következő szónok. A magyar udvartartás felállítása nemcsak nem lehetetlenség, hanem törvényes kötelesség. Azt kérdi a miniszterelnöktől, hogy hajlandó-e felvilágosítást adni arra nézve, hogy a kormány minő befolyást gyakorol az ugynevezett marsall-bíráskodásra. Alkalmat ad erre kérdésével, tehát feleljen.

Bánffy zavarban.

Mulatságos incidens játszódott le ezután. A miniszterelnök nem akart a »kérdésre válaszolni«, de az ellenzék gunyos megjegyzéseivel mégis »beugratta«. Felállt tehát és felelt. Felelete abból állott, hogy *Polónyi* kérdéseire most nem felelhet, de mégis kárpótolja valamivel, s az ellenzék zajos derültsége között ismét elmondta a már előzőleg elmondott beszédét.

Mielőtt a szavazásra került volna a sor, *Ugron* Gábor élt záró szavával. Valóságos vesszőfutást rendezett a miniszterelnök számára; mindenik szava zuzott, vágott, égetett s fanatikus éljenzés hangzott fel, midőn úgy aposztrofálta a miniszterelnök beszédét, hogy csak egy zsarnok kényur szolgálja beszélhet úgy, mint ahogy ő beszélt.

A tétel fölött szavazásra nem is került a sor, mert loyálisból azt az ellenzéki szónokok elfogadták s így csak *Ugron* hat.

javaslata felett döntött a ház. Természetesen a többség elvetette.

A kabinet iroda költségvetésénél *Beöthy* Ákos tartott hatásos beszédet; majd *Polónyi* Géza, *Eötvös* Károly, *Nánásy* Ödön, *Horváth* Gyula szólaltak föl.

NAPTÁR.

— November 29. —

Péntek. Róm. kath. Saturnin. Prot. Saturnin. Gör. kel. Neo. Gergely. Izt. 12.

Nap kel 7 óra 7 p., nyug 3 óra 57 p. Hold kelte 1 óra 59 p., nyug. 4 óra 3 p.

Novemb. 30. A jogakadémia ifjuság táncestélye.
Decz 1. Gyermekbarát egyesület tisztújító közgyűlése.
„ **1.** A biharmegyei orvos-gyógyászerészi- és természetudományi-egylet szakülést tart.
„ **8.** A kamara küllagjainak választása.
„ **15.** A berettyó-ujfalui izr. nőegylet bálja.
„ **15.** A Szigligeti társaság matinéja.
„ **19.** A vármegye rendes évnegyedes gyűlése délelőtt 9 órakor.
„ **29.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.
„ **30.** A vármegye tisztújító közgyűlése.

Kérelem

a *Mária Jozefa királyi hercegnő ő fenségének fővédnöksége alatt létesítendő »Mária Jozefinum«* gyógyíthatatlan nyomorék gyermekek menedékházának nyújtandó segélyért.

A sok oldalról igénybe vett emberiség, mely alamizsnájával a nyomor enyhítésére siet, a nyomornak egy kiáltó neméről megfeledkezett!

Mig hazánkban a süketnémákról, vakokról, munkaképtelen aggokról, örültekről stb. ha nem is a kívánt módon, de mégis úgy ahogy gondoskodva van: addig a társadalom jószívűsége teljesen megfeledkezett a gyógyíthatatlan nyomorék gyermekekről.

Ki ne látta volna, hogy e szegény gyermekek még városokban is, de mennyivel inkább falvakban a durvább lelkületű nép általa »falu csufjává, a falu bolondjává« téve, menyire ki lesznek vetköztetve még lelkileg is minden emberi formából.

Ki ne látta volna, hogy kores szüleiktől koldulásra unszolva házról-házra vonszolják nyomorult testüket? hogy e szegény teremtsék az emberiségnek borzadályul, lelketlen szüleiknek pedig sokszor erkölcstelen keresetforrással szolgálnak?

Ki ne hallotta volna, hogy lebujszokban ugynevezett »gyámolók« úgy várnak rájuk, mint odujában a duvad zsákmányára, s ha koldulással eleget nem kerestek nekik, kegyetlenül ütlegelik, kinozzák őket?

Vagy végre, — ha a legeslegjobb esetet vesszük — ki ne látta vagy nem hallotta volna a nyomornak azt a megdöbbenő képét, mit ezek szüldöknél előidéznek nyomorult életükkel, kiket mindennapi kenyérkeresetükben hátráltatnak?

Ezek mind jól ismert dolgok!

A könyörület szívéhez fordulunk.

A könyörületesekhez, kik látták már, hogy mi a nyomor, mi a szegénység, mi a súlyedés, mi a végső elcsüggedés, mi a kétségbeesés!

Fájdalom, a nyomor annyi alakban látható, hogy az ember azt sem tudja, melyikhez siessen előbb alamizsnájával?

A szegénységnek az a képe még, mely csak a nagy városok fényes csarnokaival képez ellentétet, szánalmat ébreszt csupán, de ha már oly nagy a nyomor, hogy annak hordozói még a legszegényebb ember szomorú viskójára is csak félelmetes irigységgel nézhetnek fel: a nyomornak az a képe borzadályt, rémületet szül!

Van szegény, aki százszor szegényebb a szegénynél is!

E szívében csordultig keserűséggel telt szüldökn s nyomorék gyermekeiken kívánunk segíteni, kikben az Isten képét úgy kell megmenteni!

Vallás-erkölcös nevelés, ápolás, gondozás által a rájuk nézve nyomorult életet elviselhetővé akarjuk tenni! azért elhatároztuk, hogy a külföld számos városában már levő »nyomorék gyermekek menhelyéhez« hasonlót állítunk fel hazánkban.

Saját ereinkkel ehhez teljesen hozzájárulunk; de ha csak 20—30 gyermeket akarunk megmenteni, már ahhoz is oly nagy összegre ki-vántatik, hogy a jólelkűek segítségéért esedezni kénytelenek vagyunk.

Azért esdve kérjük, e menháznak melybe az egész országból valláskülönbség nélkül fog-nak gyermekek felvétetni, s mely Sopron városa környékén irgalmas nővérek vezetése alatt fog felállítani, létesítéséhez kegyeskedjék bármily csekély alamizsnával hozzájárulni, köszön-jük ezt előre is a nyomorék gyermekek nevében; de ezerszeres lesz köszönetünk — és ezért különösen könyörgünk — ha a menház fenntartásához bármily csekély évi hozzájárulást ha csak egy koronát is megajánlani kegyeskedik. Kelt Fülesen, 1895. évi okt. hó 20-án.

Gróf *Almássy Györgyné*,
szül. *Zichy Zenaida Grófné*.

Idős gróf *Andrássy Kálmánné*, öz. gr. *Andrássy Gyuláné*, gróf *Andrássy Tivadarné*, öz. gr. *Sztáray Vilmosné*, gróf *Pallavicini Crescencia*, gróf *Cziráki-Almássy Erzsébet*, gróf *Hadik-Barkóczy Endréné*, *Jekelfalussy Sándorné*, gróf *Bissingen Mártonné*, öz. gr. *Zichy Rezsóné*, *Simon Ödönné főispánné*, gr. *Hadik Karolina*, gróf *Andrássy Tivadar*, gr. *Hadik-Barkóczy Endre*, gróf *Andrássy Gyula*, báró *Augusztinetz*, gróf *Zichy Jakab*, gróf *Almássy György*.

Pénzbeli küldeményeket, ajánlatokat, s mindennemű kérdezősködő levelet kérünk *Köszeghy Sándor* urhoz Budapestre az Országos Levéltárba intézni. Az adományok minden hónap utolsó napján a „*Budapesti Hírlap*“-ban nyugtáztatni fognak.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésben Uri-utca,
Panker Dániel papirkereskedésben Kis-piac,
Reich Sándor vegyeskereskedésben Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésben Kürüs-utca,
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiac.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* **A nagyváradai gör. kath. káptalan új tagja.** Mintegy tizenkét évvel ezelőtt üresedett meg a nagyváradai gör. kath. káptalanban az iskolás-kanonokság. Ő Felsége tegnap ezen diszes állásra *Juhász* György makói esperes-lelkészt nevezte ki. Az erről szóló hivatalos értesítés a következő:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére *Juhász* György makói esperes-lelkészt a nagyváradai gör. kath. székeskáptalanban iskolás kanonokká kinevezem.

Kelt Gödöllőn, 1895. november 26-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Dr. *Wlassits Gyula* s. k.

* **Stefánia főhercegnő a templomban.** A legközelebbi nagy ünnepek egyikén *Stefánia* özvegy trónörökösné, mint bécsi tudósítónk jelenti, a laxenburgi templomban mise alkalmával szólót fog énekelni.

* **Egyházi kinevezések.** A hivatalos lap egyik legközelebbi száma a következő kinevezéseket fogja közölni: *Dezső* János szölegyéni plébános esztergomi, dr. *Laesu* Lajos nagysúranyi plébánost és *Concilia* Emil nagyszombati érseki titkárt pozsonyi kanonokká; *Bálint* László kerületi esperest és bereczki plébánost, továbbá *Kiss* Gusztáv alesperest az erdélyi róm. kath. énekeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki a király.

* **A 1. sz. káptalan uradalmainak kezelése.** Nemrég a fővárosi és helybeli lapok foglalkoztak a nagyváradai lat. szert. káptalan gazdasági ügyeivel, s olyan közleményeket hoztak, mintha a káptalan tagjainak többsége a házi gazdálkodás felhagyását akarná s az összes birtokok behagyása mellett volna. A káptalan tegnapi tartott teljes ülésében *döntőleg és véglegesen intézkedett gazdaságainak kezeléséről.* Örömmel adjuk hírül olvasóinknak, hogy a *főtisztelendő káptalan uradalmait továbbra is házilag kezeli s a kezelést saját gazdatisztjeire bizza.* Ez a hír a társadalom legszélesebb rétegeiben megnyugvást fog kelteni, mert ezzel egyes lapoknak arra vonatkozó hírei, hogy a káptalan tisztjeinek új esztendőre felmondott volna s a birtokokat bérbe adná, — alaptalanoknak bizonyultak.

— **A gyulai kath. kör ünnepélye.** A gyulai kath. kör fennállásának 25 éves évfordulóját jövő 1896. évi január 12-én ünnepeli. Az ünnepély napján reggel *Te Deum* lesz a főtemplomban, délután diszgyűlés, melyre a társköröket is meghívják, este pedig a Gündöcs-kerti pavilon termében táncvizigalmat rendeznek. Az ünnepély iránt a polgárság körében igen nagy az érdeklődés. A körnek házvételi alapjához f. hó 24-én Wenckheim Géza gróf. gyulai nagybirtokos 100 forint adománnyal járult.

* **Köszönet nyilvánítás.** Mindazoknak, kik megboldogult, feledhetetlen, kedves nőm Mezey Etelka elhunyt alkalmából részvétüket nyilvánították s a végtisztességi megjelenésükkel megmérhetetlen fájdalommat enyhíteni igyekeztek, — fogadják ez uton hálás köszönetemet. Dr. Sipos Árpád jogtanár.

* **Főpapok ajándéka az »Erzsébet« árvahaznak.** A Biharmegyei és nagyváradai »Erzsébet« árvaház kibővítésére már eddig is tekintélyes összeggel járultak a jótékonyok. A szép ezétra újjalag *Vasary* Kolos hercegprimás 100 forintot, dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok 200 frtot, *Pável* Mihály g. kath. püspök 50 forintot és *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök 10 frtot adományoztak.

* **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter dr. *Madarász* Kálmán tenkei járásbírói aljegyzőt az aradi kir. törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

* **A miniszter észrevételei a zárszámadásra.** Nagyvárad város 1894 évi zárszámadását felvilágosító jelentés végett a belügyminiszter vissza küldte; felvilágosítást kér ugyanis az iskolai tandíj címén befolyt összegre, a felső vashíd feletti parterődtetés értékének a leltárban és a főszámvevői jelentésben levő eltérést illetőleg; elrendeli továbbá, hogy az ingatlanoknál beálló változás a leltárban tájékoztató magyarázattal láttassék el, végül, hogy a szenvedő hátralékok, azon alap, illetve pénztár terhére a melyet tényleg terhel, irassanak elő.

* **A városi tisztviselők Krisztkindlije.** A városi tisztviselők ez évi Krisztkindli-je, habár csak később, mint más években, ugy látszik mégis csak meglesz. A november havi közgyűlésen tudvalevőleg *Hoványi* Géza indítványára azt határozták, hogy a decemberi közgyűlés elé konkrét javaslatot terjeszzen a tanács a drágasági pótlékra vonatkozólag, az összeg mi-kénti fedezhetésének módzataival. A közgyűlés e megbízása folytán *Ragány* János most dolgozik a javaslaton. A főszámvevő a közzei 20.000 frtot tevő drágasági pótlékot az idej megtakarításokból és a házipénztár rendelkezésére álló egyéb készletekből javasolja fedezni. Igen valószínű, hogy a decemberi közgyűlés a javaslat értelmében megszavazza a városi tisztviselőknek a jól megérdemelt drágasági pótlékot.

* **Épül a város.** A városi tanács tegnapi ülésén több építkezési engedélyt tárgyalt. Építkezési engedélyt nyertek *Balogh* József vámház-utca 122/a, *Spitz* Mihály görbe-utca 112, — *Balogh* Lajos Leopold-utca 610, — *Weisz* Mór iskola-tér 187, — *Bródi* Sándor Kalvária-utca 59, — *Bás* János nagypáris-utca 776, — a nagyváradai légszeszgyár igazgatósága *Rózsa*-utcai telepén. — *Kerekes* József nagykut-utca 136. sz. a.

* **Első hó.** A címet csak tudom, de a többit hogy szokták?!. Igen! Ólom színű, szürke fellegek uszkálnak a levegőben. Sűrű, apró pihékben szítal a hó. Az egész város komoly, télies képet ölt. A leereszkedő ködtől alig látja egymást az aránylag csekély számban járkáló és sétáló közönség. A megizadt ablakok egy-egy tisztán törölt helyén a kalucsóban és felgyűrt gallérral tovasiető alakokat ábrándos leányarcok szemlélik elmélázva. A földet és a háztetőket fehér »szemfedő« takarja. Elérkezett a regény-, ujságotlás és az *előfizetés* ideje. Már tovább igazán nem tudom. De hisz' elég is lesz ez, mert tulajdonképpen csak annyit akarok mondani, azt is inkább a vidéki előfizetők kedvéért, hogy nálunk, — Nagyváradot értem, — tegnap délután három órától mintegy másfél óráig tartó havazás volt.

* **A közúti vasut és a személy forgalom.** A nvaradi gőzmozdonyu közúti vasut részvénytársaság kérvényét, melyben a *Zöldfa* utca folytatásában a *Várba* vezető ut jobb oldalán levő előfákat és a korlátot a gyalogjárdába 1 méterrel beljebb helyezése s a viteldíjak megállapítása végett egy bizottság kiküldése iránt folyamodott, hogy a személy szállítást illetőleg a tárgyalást megkezdhesse, — a tanács a szépi-szeti és közlekedési bizottságnak adta ki véleményezést végett azzal, hogy a tárgyalásra *Dus* László városi tiszt főügyészt is hívja meg.

* **Dumas Sándor meghalt.** Ifj. *Dumas* Sándor szerdán este Marlyban meghalt. Csak a múlt év végén szerezte a világnak azt a meglepetést, hogy 70 éves korában egy fiatal szép hölgyet vett el feleségül.

Ifj. *Dumas* Sándor 1824. július 28-án született Párisban. Első munkáját »Ifjúkori« bűnök cím alatt 17 éves korában adta ki. Később atyjával nagyobb utazást tett, a melyről visszatérvén egy fantasztikus regényt tett közzé. Ezzel nem ért el valami nagy hatást, de annál inkább azután következő műveivel, a melyek közül a legismertebb és talán a legzenialisabb is a »Kaméliás hölgy«. E műve a modern-realizmus első szülöttje és ennek megjelenésétől számítják a francziák a modern színműirodalom történetét. A »Kaméliás-hölgy«-et különben először regényalakban írta meg. A kaméliás hölgy 1852-ben került színre a párisi Vaudeville-ben; előbb a hatóság nem engedte előadni. Színházainkban előadták a kaméliás hölgyön kívül, *Demi-monde*, *Klaudius felesége*, *A Dani-seffek*. (Nevszki Péter álnéven írta, *Corvin* orosz íróval együtt.) A Bagdadi hercegnő, *Denise*. Az idegen nő, *Alfonz* ur, *Francillon*, *Clemenceau* című drámáit. Itt egy munkát a nő társadalmi jogairól és kötelességeiről, azonkívül sok esztetikai közleménye is jelent meg. Érdemeinek elismerésül a francia Akadémia 1875-ben tagjául választotta. A politikától teljesen visszatartotta magát s általánosan nagy tiszteletnek örvendett utolsó napjáig. Mély részvét kíséri sírjába. Budapestben ma mutatják be egyik színművét: »A nők barátját«, bizonyosságul annak, hogy a *Dumas* szellem még teljes érvényében és terjedőben van. A kiváló író ezt az újabb debutját nem érte meg, csak emlékeztetéé lesz a diadal.

* **Házasság bontó babona.** Különös jelenet játszódott le minap *Pilzen*hez közel egy kis helység templomában. Az oltár előtt egy jegyespár állott, midőn a szertartás alatt egyszerre az egyik oltárgyertya elaludt, a mi azon vidék babonája szerint rossz omen. Midőn ezt a menyasszony észrevette, sarkon fordult, elhagyta a templomot és meglepett vőlegényét a faképnél hagyta.

* **Petőfi szoba.** Az akadémia első osztályában megbeszéltek azt az eszmét, hogy a *Petőfi*-ereklyéket összegyűjtve, külön szobával tegyék hozzáférhetővé. Ez azonban csak úgy volna le-

hetséges, hogy ha a szétszórva levő *Petőfi*-ereklyék szintén önkényes adománykép az Akadémia birtokába jutnának. Kívánatos volna, ha a *Petőfi*-társaság, a nemzeti muzeum és mindazon egyesek, akiknek *Petőfi* ereklyeik vannak, ezeket az akadémiának felajánlanák.

Ismét a téli színház. *Dus* László tiszt főügyész elkészítette a *Helmer* és *Felner* bécsi cézeggel a színház tervének és költségvetésének elkészítésére vonatkozó szerződést; ennek értelmében nevezett cézég f. évi december 1-től számított 18 hét alatt tartozik a munkálatot elkészíteni.

* **Táncztanítás az Orsolya-zárdában.** A fő-utcai Orsolya-zárdában *Sára* Miklós táncztanító megkezdte a növendékek táncztanítását. A zárda-iskolába járó növendékek szülei, akik gyermekeiket taníttatni akarják a tánczra, a zárda előljáróságánál jelentkezzenek.

* **A város nem épít barakkokat.** Nagyvárad város tanácsa, hogy a lakosság a beszállásolás terhe alól menekülhessen, katonai barakkok felépítése iránt kezdett tárgyalásokat a honvédelmi miniszterrel, a temesvári hadtestparancsnoksággal és a honvéd parancsnoksággal. A tárgyalás eredménye az, hogy a katonaság részéről megkeresett hatóságok sem arról nem biztosítják a várost, hogy a lakosság a beszállásolás alól a jövőben menekülni fog, sem pedig arról, hogy minden évben a barakkok nagyságához mért beszállásolások fognak eszközöltetni. Tekintettel a város pénzügyi helyzetére és a már elhatározott nagyobb építkezésekre, másrészt arra, hogy a város még a befektetendő tőke kamataira sem nyert semmi biztosítást, ez idő szerint további lépések megtételétől elállott.

* **Jubileumok.** Szatmár város főkapitánya: *Kiss* Gedeon folyó hó 16-án töltte be a közügy terén hivataloskodásának 50. évfordulóját. Ennek öröme most a szatmáriak »*Gida* bácsi«-juk tiszteletére nagy ünnepélyt rendeztek. — *Debreczen*ben pedig *Kóbor* Kornél, a számvevő osztályban alkalmazott számellenőr tartotta tegnapi állami szolgálatba lépésének huszonöt éves jubileumát. Ebből az alkalomból ugy az igazgatóság, mint a számvevő osztály tiszt kara szívélyesen üdvözölte a jubilánst.

* **Megszűnt járvány.** Erdő-Gyarak községben mintegy három hét óta dühög a gyermekek réme — a differitisz. Most azonban — a körorvos jelentése szerint — a veszélyes járvány teljesen megszűnt.

* **Öngyilkos román tudós.** Bukaresti újságokban olvassuk, hogy *Odobeszku* Sándor bukaresti egyetemi tanár, volt miniszter, morfiummal megmérgezte magát. *Odobeszku* már 72 éves volt, egyike a leghíresebb román arkeologusoknak, s mint ilyen a külföld előtt is ismeretes. A Magyarországon lévő régi római régiségekről külön könyvet írt. Hátrahagyott levelében öngyilkosságának okául egy *Rakovica* O. nevű tanítónőt nevez meg, kibe az öreg professzor, feleséges és hetven éves ember letére halálosan beleszeretett. A tanítónő nem akarta viszonzni érzelmeit, e miatt az öreg tudós annyira elkeseredett, hogy először laudanummal próbált életének véget vetni, de akkor idejében megmentették, majd három gram morfiomot vett be, ami aztán megölte.

* **A pénzügyminiszter és a toroczkóiak.** Tegnapi számunk táviratai közt jeleztük, hogy *Mandel* Lázár 66 község regála jogát bérbe vette. A dolog részletei a következők: *Torda-Aranyos* megye hatvanhat község regálejogát bérbe vette *Mandel* Lázár *hatvanegyezer forintért*. Erre összeállt tíz toroczkói gazda és hétezer forinttal többet igérvén a regálejogért, pótlárverés kitűzését kérték a pénzügyminiszteriumtól, aki ezt meg is ígerte. A pótlárverést e hó 25-ére tűzték ki és a toroczkóiak a mondott napon megis jelentek *Tordán*, de ott a legnagyobb meglepetésükre arról értesültek, hogy a *pótlárverés elmarad*. A pénzügyminiszter ugyanis *három nappal az árverés előtt táviratilag rendelte el*, hogy a pénzügyigazgatóság *azonnal kösse meg* a szerződést *Mandel* Lázárral, aki újabban

annyit ígért a regálejogért, mint a mennyit a toroczkoiak. A tiz toroczko gazda azonban nem enged magán kifogni s mivel a regálejogot már nem kaphatják meg, elhatározták, hogy kártérítési pert indítanak a pénzügyminiszter ellen, mivel az őket ok nélkül való költsékesbe ugratta.

* **A szedők sztrájkja.** A sztrájkoló szedők számát a Pallas és a Franklin nyomdákól kilépett szedők három százzal megszorították, a mi erősen megviseli a sztrájk-pénztárt. A sztrájkolók ugyanis 7—9 forint segélyt kapnak hetenkint, a mi olyan nagy összegre rug, hogy egyszeri kifizetésre kiürül a pénztár. A sztrájkolók ugyan biznak a külföldi segélyekben, de eddig nem kaptak semmit. Ehhez járul, hogy a vidékről ma már több szedő érkezett a fővárosba, holnap pedig külföldről jönnek s így a sztrájkolókat a nyomdák legnagyobb részben nélkülözhetik.

* **Az új országház** külsőleg immár teljesen készen áll. Most bontják szét az utolsó állványokat a Duna felőli homlokzatnál s a hatalmas épület minden oldalról egész pompájában látható. Az épület belsejében szorgosan folyik tovább a munka s főleg a nagy ülésteremben a télen át kettőzött erővel dolgoznak, hogy a parlament megnyitására, májusra, teljesen készen legyen.

* **Az ipartestület szállója.** A nagyváradai ipartestület Felső-Pecze utcán épült díszes házában az elaggott iparosok menhelyén kívül még egy hasznos intézményt létesít. Az iparos segédek szállója eddig korcsmában volt s az utas iparos segédek ott szálltak meg. Az ipartestület újévtől saját kezelésében fogja az iparos segéd munkás szállót fenntartani és pedig munkaközvetítéssel kapcsolatban. Az ipartestület elnöksége a szállóra vonatkozó szabályzatot tegnap terjesztette be jóváhagyás végett a kapitányi hivatalhoz.

* **Korea királynőjének meggyilkolásáról.** A hírlapokból, a melyeket a Khinából legutóbb érkezett hajók magukkal hoztak, hajmerező részleteket olvashatunk Korea királynőjének meggyilkolásáról. A királynőt a khinailapok szerint, hajánál fogva akasztották fel, kezét és lábait összekötötték és megöntve olajjal, a királyi palota hátulso udvarán megégették. A tüzet addig élesztették, míg a test egészen hamuvá égett. A királynő férfi- és nő szolgáit, számról nézve harminczat, továbbá tizenöt előkelő urhölgyet szintén megégették.

* **Az árvák főnyereménye.** A fővárosi árvaszéknél ezer meg ezer sorsjegy van örökségképpen deponálva. Hosszu idő alatt most esett meg először, hogy örökségképpen letett Tiszai sorsjegyet kihuztak, és pedig főnyereményre Éder József dúsgazdag józsef-városi polgár két kiskoru örököse a nyerő, s 100.000 frt a nyeremény.

* **Eltűnt ékszerek.** Egyik Nagyváradon szolgáló huszár önkéntestől nagy értékű ékszereket loptak. Asztaláról egy értékes arany óra, egy arany lánc és egy antik gyémánt gyűrű több kövel eltűnt. A gyűrűből egy gyémánt hiányzott; az órán öt águ nemesi korona és K. J. betű van kivésve, a lánczról pedig a függő hiányzik.

Nagyváradon készült 20 filléres.

— Elfogott pénzhamisítók. —

Alig jelent meg a forgalomban a kis és nagy »Wekerle«, ahogy a közönség a 20 és 10 filléres nickel pénzdarabokat elkeresztelte, már itt is, ott is irták a lapok, hogy hamisítják az új pénzt. A pénzvágó, a szegénység sokra ráviszi a könnyű véru vagy ingatag jellemű embert s csak akkor eszmél fel bűne tudatára, mikor a szurony a háta megett van. A pénz utáni vágy kergetett a bajba egy nagyváradai eszmiadiát is, aki most már a kir. ügyészség gondviselése alatt elmélkedik bűnös cselekedetéről.

Említettük lapunkban, hogy az elmúlt hétfőn egy Danese Vaszali nevű Kigyik községi

oláh ember a Kaczián Károly vaskereskedésében a vásárolt vasért a többi pénz közt hat darab hamis nickel 20 filléresrel akart fizetni, de észrevették a kezdetlegesen utánzott pénzt s a szegény oláhot felkísérték a rendőrségre.

A halálra ijedt ember azt adta elő, hogy egy nadrágos ember vásárolt tőle a kolozsvári-utcán 60 krért tojást s az adta a hamis pénzeket. Egész nap kereste az oláh egy rendőrrel a tojás vásárlót, de nem birtak reá akadni.

Dancse előadása olyan valószínűvé tette a tojás vásárlás történetét, hogy szabadon bocsátották a szegény embert, a rendőrség azonban kutatott a hamis pénzek készítője és forgalomba hozója után.

Kassay István tb. rendőrbiztos V.-Vencelen és V.-Váralján szorgoskodott a pénzhamisító után, annál inkább, mert e városrészekben több hamis 20 filléreset találtak. Kutatásának meg is lett a várt eredménye.

Sikerült kinyomozni, hogy az oláh embertől Birinyi Sándor eszmiadia vásárolta a tojást és ő adta Dancsenak a hamis pénzt.

A megtartott kutatás alkalmával megtalálták a hamisításhoz használt eszközöket és a felhasználásra előkészített anyagot.

Birinyi eleinte tagadott, de később Gerő Armin alkapitány előtt bevallotta, hogy ő készítette a hamis 20 filléreset és a vele házasságban élő Gyaponyi Paulával együtt hozták forgalomba.

A rendőrség mindkettőjüket letartóztatta s a bűnjelekkel együtt átkísértette a kir. ügyészséghez.

A bűnjelek közt volt a gipszből készített forma, amibe az ólmot öntötte. A gipszmintát egy jó 20 filléresről készítette.

A hamisítás igen közönséges. Az alakok és betűk elmosódva, minden él nélkül látszanak. Legprimitívabb azonban a pénz recézett körülete, mely több helyen forradásos és reszelve van.

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2:18, 7:08, 1:48, 7:15, 8:42.	Budapest felé 2:14, 8:38, 11:37, 11:10, 2:22.
Kolozsvárról 2:19, 10:44, 11:17, 8:00, 8:38.	Kolozsvár felé 2:20, 7:15, 2:06, 3:58, 12:05.
Szegedről 8:30, 9:32, 5:30.	Szeged felé 4:25, 7:30, 10:20.
Aradról 9:32.	Arad felé 4:25.
Vaskóh-Belényesről 11:05, 9:09.	Belényes-Vaskóh felé 4:25, 1:48.
Gyoma-Kótról 10:05, 8:00.	Kót-Gyoma felé 6:55, 1:40.
Ermihályfalváról 8:10, 9:14.	Ermihályfalva felé 6:45, 4:35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

E G Y L E T.

Uj egylet. Biharvármegye Báránd nagyközségében folyó hó 10-én alakult meg a VI-ik temetkezési egyesület. Az alakuló gyűlésen elnöknek Szabó Józsefet s jegyzőnek Atay Lajost választották meg. — Az elkészített alapszabályokat a jóváhagyás kieszközölése végett tegnap betérjesztették az alispáni hivatalhoz.

I R O D A L O M.

— »Magyar Sion.« A folyó évi november hó 20-án megjelent 11-ik füzet tartalma: Az improduktív szellemi munka. Dr. Pethőtől. »Öntudatlan vallásosság.« Valnicsek Bélától. A székeskáptalanok ellenőrzési tiszte. Dr. Okányi Lajostól. Irodalom és művészet. Dr. Demkó György: Árpádházi boldog Margit élete. Ism. Dr. Kereszty Viktor. — Nicolaus Thoemes: Orationes B. Alberti Magni super IV. libros sententiarum.

(Jos. Nirschl) Joannis Nadasi: Aspiraciones Theologicae ad unum et trinum Deum. Ism. Mr. — O. Bardenhewer: Biblische Studien. Ism. Dr. Kereszty Viktor. — Franciscus Laurin dr.: Introductio in jus matrimoniale ecclesiasticum. Ism. Dr. Csernoch J. — Lakatos O.: Szent beszédek (Exhortatiók) a tanév minden vasárnapjára. Ism. R. V. — Huber L.: Jézus Krisztus és apostolainak nyelvéről. Ism. Dr. Kereszty Viktor. — Lassú Lajos: Rövid egyháztörténet családok és népiskolák számára. Ism. Liberius. — Dr. Moritz Brasch: Die Fakultäten-Frage und die Stellung der Philosophie an den deutschen Universitäten. Ism. Dr. Valter Gyula. — Dr. Szilvek Lajos: Darwin állatpsychológiája. Ism. Dr. Pethő. — Pesch S. J.: Praelectiones Dogmaticae. Ism. Dr. Pethő. — Rozgonyi György: Pálmalombok. Ism. Liberius. Vegyes közlemények.

— »Katholikus Hitvédelmi Folyóirat.«

A folyó évi 11-ik, novemberi füzet a következő érdekes tartalommal jelent meg: 1. Psychiatria. (III.) Irta: Dr. Sándorffy Nándor 2. Országgyűlési vallásküzdelmek a kiegyezés óta 1867—1895. Irta: Keményffy K. Dániel. 3. Barátságos beszélgetések. Irta: Onokrotalusz 4. Megtértek Csarnoka. La Ferronays, sz. Alopeus Alexandrina grófnő, (Folyt.) 5. Protestáns Szemle. XI. Bábéli zürzavar és a legöregebb Szász Károly theológiája. — Pronay, Zelenka és Radó a lutheránus konventben. Esztergomtól 6. Irodalom: A magyar királyi kegyuri jog Sz. Istvántól Mária Teréziáig. Irta: Frankó V. Ism: Keményffy D. — Aug. Lehmkuhl: Arbeitsvertrag u. Strike. Ism.: Ernst Sándor 7. Vegyesek. 8. A lelkész titka vagy a gyónási titok sérthetlensége. (Egy iv kath. regény melléklet.) Hatodik iv. Ajánljuk e hitvédői vállalatot a kath. olvasó közönségnek annál is inkább, mert legaktuálisabb kérdésekkel foglalkozik. Előfizetési ára egész évre 4 frt vagy megfelelő sac. Megrendelhető: a szerkesztőségben. Pozsony ferencziéknél.

A közönség köréből.

Pályázati értesítés

hus és disznózsír szállításra.

A nagyváradai m. kir. 4-ik honvédegyalozozred étkezési bizottsága, az 1896-ik évre szükségelendő hus és disznózsír szállításának biztosítására 1895. évi december hó 16-ára kitűzött árlejtes pályázati feltételeit a szuró és vágó iparosok értesítése végett az ipartestületnek megküldötte, ennek alapján értesítettnek a pályázni óhajtó szakiparosok, hogy a pályázati feltételek az ipartestület hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol a pályázatra nézve utbaigazítást és támogatást nyernek.

Nagyvárad, 1895. november 28.

Jankovich János,
ipartest. jegyző.

Bertsey György,
ipartest. elnök.

REGENY-CSARNOK.

Párbajhős.

Regény.

— Irta: Rostkovicz Arthur. —

20

(Folytatás.)

— Bizonyára!
— S milyen megtisztelő ez Gézára nézve!
Az após nem figyelt ez utóbbi szavakra, melyek marógunnyal lettek kimondva.
— No, apus ne legyen olyan lehagolt, hiszen rendben lesz minden, ha én mondom. A maga kis Gizuskája mindig okos volt, s most sem fog a fejelágyára esni, mikor éppen legnagyobb a veszély! Van még út a menekülésre, csak kicsit körültekintőnek kell lenni az embernek!
— Micsoda utat gondolsz te? Hamisítással akarod a sikkasztást elpalástolni? nem lehet!
— Visszatesszük a pénzt úgy, a hogy elvettük!

— De miből? Én már nem vehetek fel váltótóra annyit; a bankok nem adnak, a fizetésem nagy része már évekre előre le van foglalva!

— Nem is magának kell segíteni, apus!

— De mondd hát, mi úton fogtok ilyen nagy összeg pénzhez jutni? Magam is kíváncsi vagyok rá! . . .

— Hát tudja, kedves apus, a férjemnek van egy háza a vidéken, a ki özvegy lett, annak van háza és egy kis birtoka.

— Értelek már; tehát ti erre a birtokra pályáztok?

— Nem egészen; a Géza háza csak kölcsönt fog felvenni rá nekünk s mi majd vissza fizetjük neki apránként; úgy, a hogy éppen tudjuk! . . .

— Okos asszony vagy, Gizuskám! De kérdés, vajjon a jó rokon bele megy-e a kelepcebe?

— Bele hát! Géza, majd reá kényszeríti!

Ezután még sokáig beszélgettek az apa és leánya, míg végre Géza jött, mire az após nemsokára el is távozott.

Az asszony theát főzött.

— Meglettem választva a kaszinóban pénztárnoknak; no most ott is lophatok! — jegyezte meg gúnyosan.

— Az tőled függ; csakis tőled! — pöntyögtött vissza az asszony.

— Miért tőlem? Hiszen nem nekem kell a sok ruha, pompás ékszerek s a nagy háztartás, hanem neked! . . .

— Csak semmi szemrehányás, kedves barátoeszkám! Most a legfőbb ideje, hogy összetartsunk, mert fejünk fölött nagyon tornyosulnak a fellegek s ha egyesült erővel nem védekezünk, úgy elvesztünk; de ha összetartunk, úgy még minden jóra fordulhat!

— Igen? jóra fordulhat? Te mondd ezt, te? ki a romlásba, a kétségbeesésbe taszítottál? Hát nem tudod, szerencsétlen, hogy bármelyik pillanatban betoppantathozzám a vizsgáló bizottság s akkor mindennek vége! A sikkasztás be lesz bizonyítva s engem börtönbe csuknak, míg az igazi bűnbak, te . . .

— Csak erről ne beszélj; eleget hallottam már ugyis tőled!

— Eleget! Majd még csak ezután fogsz szépeket hallani!

— De Géza, ne essél olyan hamar kétségbe, hiszen a vizsgálat napja nincs oly közel, mint te képzeled?

— Hogy mondhatod ezt?

— Mert tudom. Apámnak megmondta bizalmasan maga az osztálytanácsos.

— Nos?

— A vizsgálat 27-én lesz.

— Az én halálom napja! — kiáltotta sápadtan Rogasóczy. Ilyen hamar tehát?

Pillanatig mereven tekintett maga elé, majd hirtelen nevéhez ugrott, s karját erős kézzel ragadta meg.

— Ennek te vagy az oka, egyedül te! Te léssz az én gyilkosom!

— Te, Géza, megőrültél? Eresszed el azonnal a karomat, mert különben leöntelek a forró theával, te durva ember! . . . Úgy megszorítod a karom, hogy holnapra bizonyosan kék lesz a helye! — mondta kissé szelidebb, hangon, mikor férje dult arcába pillantott, mely egészen eltorzult az iszonyatos halálfélelemtől.

— Segíts rajtam hát, mert különben megöllek, aztán magamat.

— De Géza, térj magodhoz, hiszen félrebeszélés?

— El fogod zálogosítani az ékszereidet, el adod értékesebb holminkat; kölcsönkérsz a mennyit tudsz, érted?

— De Géza, legyen eszed, mert különben olyan patáliát csapok, hogy tudom, elmegy a kedved az ilyen jelenetek fölidézésétől! . . .

Az erélyes szavak hatottak a dühöngő emberre, úgy hogy eleresztette a felesége karját. Azután zavartan, minden gondolat nélkül bámult maga elé, mint ha megőrült volna. Még az az önző asszony is megsajnálta kissé a szerencsétlent, s szelidebb hangon kezdett hozzá beszélni.

— Ne légy olyan lehangolt, édesem, hiszen majd kieviczkélünk a bajból!

— Tanácsolj hát valamit, én kész vagyok mindenre! — nyögte az kétségbeesetten az önvád súlya alatt.

— Jer ide mellém és hallgass meg, majd

adok egy csésze theát, mi bizonyára jól fog esni neked.

Le ült az asztalhoz.

— Hát a baj megvan — kezdte az asszony — s már-már úgy látszik, mintha veszne volna minden.

— Csak látszik?

— Ugy van; még nincsen minden úgy, a mint te képzeled!

— Mondj hát valamit, s ne kinozz sokáig, hiszen tudod mennyire fel vagyok izgatva? . . .

— Neked van egy jómódu özvegyasszony hugod a vidéken.

— Csakugyan: No lám, erre nem is gondoltam — kapott a mentő eszköz után a kétségbeesett ember.

— Ehhez a hugodhoz fogsz fordulni; elmondod neki a történetet, s azt a veszélyt, mely fenyeget, vagy valami mesét fogsz kigondolni, érted?

— Igen.

— Ő pedig vagy betáblázásra vagy váltótóra pénzt fog felvenni neked valamelyik banknál, s a hiány pótolva lesz; mi pedig apránként visszafizetjük neki a kölcsönzött összeget!

— Igen, visszafizetjük!

— Még három heti idő van, de a pénzt három nap alatt is megkaphatod. Ez a legjobb mód a szabadulásra; de ha te jobbat tudsz, úgy menj a magad feje után!

(Folyt. köv.)

TÁVIRATOK.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

A kabinet-iroda költségvetésénél Beöthy Ákos tartott hatóság beszédet; majd Polónyi Géza, Eötvös Károly, Nánády Ödön, Horváth Gyula szólaltak föl. Horváth Gyula jóakaratu tanácsai felszólalásra bírták a miniszterelnököt is, aki nagy derűtlenség mellett harmadizben is feltárlta beszédét. A vita e tételnél is a magyar udvartartás körül forgott, de a miniszterelnök nyilatkozatai oly závarosak és érthetetlenek voltak, jöllehet háromszor is nyilatkozott, hogy Horváth Nándor az ügy tisztázása végett újabb kérdést intézett a miniszterelnökhöz.

S a miniszterelnök újból nyilatkozott. Negyedszer is elmondá beszédét, mire a kérdés még misztikusabb ködbe burkolódzott, de már ekkor az elnök alig bírt az önkéntelenül feltörő derűtlenséggel. A kínos helyzetből Endrey Gyula mentette meg Bánffy Dezső bárót, ügyes beszédével elvonva a ház figyelmét a miniszterelnök szánalmas vergődéséről. Endrey szintén a magyar udvartartás szükségét fejtegette közjogi, politikai okokból s azért, mert annak felállítását elengedhetetlenné teszi a nemzet önérzete is.

Még Asbóth János és Ugron Gábor beszéltek a tétel ellen, mire elnök indítványára a ház a vita folytatását a holnapi ülésre halasztotta. Ülés végén Ivánka Oszkár tette meg a tegnapi napról elmaradt interpellációját.

A kereskedelmi miniszterhez intézte interpellációját a vidéki malomiparnak az ezredéves kiállításán való részvétel lehetővé tétele tárgyában. A miniszter rögtön válaszolt, választát a ház tudomásul vette.

Ülés vége 2 órakor.

A pápáról.

Róma, nov. 28. (Saj. tud. távirata.)

A holnapra hirdetett konzisztorium megtartása a pápa gyengélkedése következtében kérdésessé vált. Az Asenzia d'Italia szeriut a pápa ezen a héten végrendeleteit átdolgozta.

A néppárt a képviselőházban.

Budapest, nov. 28. (Saj. tud. táv.)

Megbízható értesítés szerint a pártonkívüli képviselők köréből kilépett Kubina József képviselő a néppárthoz csatlakozik.

A néppárt Pestmegyében.

Budapest, nov. 29. (Saj. tud. táv.)

A néppárt Pestmegyében ma kezdte meg a szervezkedést, Nagyabonyban ugyanis ezernyi választó jelenlétében megalakult a néppárt. Tömegesen voltak képviselve választók által Szolnok, Czegléd, Várkony, Szele, Ujszász, Jászládány, Jász-Alsó-Szent-György. Nagy hatású beszédekkel tartottak gr. Zichy Nándor, Kálmán Károly, dr. Bokonyi és Zelenyák. A lelkesedés általános.

A függetlenségi párt egyesülése.

Budapest, nov. 28. (Saját tud. táv.)

A két árnyalatu függetlenségi pártnak az egyesülése tárgyában kiküldött bizottsága ugynevezett elvi megállapodást terjeszt mindkét párt elé, melynek alapján létre fog jönni az egyesülés. Ebben az elvi megállapodásban ki van mondva, hogy a párt az 1884. évi programot a maga egészében fenntartja, a párt küzd ezen-tul is a 67-es alap ellen. Póttagok csak azok lehetnek, a kik a párt programjának, valamint a párt elveinek megfelelő határozatok ellen, sem az országgyűlésen, sem a sajtóban állást nem foglalnak. Felvetették a revízió kérdését is a tárgyalásokon s a Justh pártot azzal nyugtatták meg, hogy már akkor, mikor egységes volt a párt, kimondották, hogy a párt a szentesített törvények végrehajtását követeli.

Merénylet a végtárgyalási elnök ellen.

Budapest, nov. 28. (Saját tud. táv.)

Lenk Gyula végtárgyalási elnök ellen hallatlan merényletet intézett az ítéletki-hirdetésekor L o z s i n s z k y János 5 évi fegyházra ítélt betörő. Mikor az elnök megokolta az ítéletet Luzsinszky közbe-kiáltott:

— Nem igaz, hazudik!

Lenk elnök ezért a tiszteletlen kifejezésért 48 órai magánzárkával büntette meg, mire vádlott valósággal örvöngeni kezdett s ordítva kiabálta:

— Mit, te gazember, te büntetsz engem! Te hitvány, s több nem reprodukálható szitkokkal illetve az elnököt, sőt a földön heverő s bünjelként lefoglalt feszítő vasrudat felkapva, azt az elnök felé akarta dobni.

A teremben levő négy börtönőr s a tanuk között levő rendőr a dühöngőre vetették magukat s nagy küzdelem után sikerült leteperni s megkötözve a fogházba visszakisérni.

Lenk bíró az esetről jelentést tett a törvényszék alelnökének, Zsitvay Leonak.

Nemzetközi betörők.

Budapest, nov. 28. (Saj. tud. táv.)

A nemzetközi kasszabetörők bűnügyében ma délelőtt hirdette ki dr. Baumgarten Izidor törvényszéki bíró a vádlottak előtt a vád alá helyező végzést, és pedig Papakosztá Dimitri előtt francia nyelven, Stalio Matteo és Affenkandisz Periklesz előtt olasz nyelven és Risztics István (Josipoff Steván) előtt német nyelven. Vádlottak mindnyájan kijelentették, hogy daczára ártatlanságuknak, a vádhatározatot tudomásul veszik s az ellen felebezni nem kívánnak, hogy ügyük mielőbb befejezést nyerjen.

Közgazdaság.

Az eltitkolt buzaimport. A félhivatalos ígéretések után remélhető volt, hogy a budapesti tőzsde vezetősége ezentúl tényleg nem fogja folytatni az oláhországi és egyéb balkán felszigeti buzabehozatal eltitkolását. Ma már konstatalható, hogy csalódtunk. A legutóbbi tőzsdei hivatalos jelentésben és a hivatalos árfolyamokban nincsen egyéb megemlítve, mint a magyarországi buzafajok forgalma, és egy betű sincsen valamelyes külföldi buzáról. Pedig a tőzsdén tényleg eladtak egy egész hajórakomány oláhországi buzát, melynek mennyisége ötven hatvan vagon volt. Ez a buza 76 $\frac{1}{2}$ kilós minőségű volt és 5 forint 80 krt fizettek métermázsáért. Minthogy az összes forgalom a tőzsdén csak 120 vagon volt, a forgalom felerészét az oláhországi buza foglalta el. A tőzsde pedig ezt a súlyos tényt letagadta. Meddig folytatják még ezt a csunya komédiát?

Sertésvásár Vadáson. A földmivelésügyi miniszter tegnap este távirati uton tudatta az egyes törvényhatóságokkal, hogy Vadász nagy községben a sertésvásár megtartását folyó évi november hó 30-ára engedélyezte.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. november 27.

Budapest, november 27. I. Készárúzet. Buzát ma mérsékelten kínáltak, a vételkedv kedvező volt és nyugodt irányzat mellett 12.000 q. hazai buza kelt el, olcsóbb árakon vásároltak.

Tiszavidéki 100 q. 83 k. 7.20 frton.

Idegen buzákból ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata csökkent, ára 6.35 frt.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalmu

Zab irányzata szilárd. Elkelt 300 q. 6.40 frton

II. Határidőzetlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért $\frac{3}{4}$ centes árhanyatlást jelentett minnek folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 5-6 krral javultak.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.92-6.95 frt, rozs tavaszra 6.28-6.32 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.46-4.50 frton, zab ősze 6.20-6.25 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.85-10.95 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza ősze 7.17-7.18 frt, buza tavaszra 6.94-6.95 frt, rozs ősze 5.33-5.35 frt, rozs tavaszra 6.24-6.30 frt, tengeri október-novemberre 6.60-6.75 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.46-4.47 frt, zab ősze 5.75-5.77 frt, zab tavaszra 6.16-6.18 frt, káposztarepce szeptemberre 10.85-10.90 frt, káposztarepce 1896. augusztus-szeptemberre 10.85-10.90 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, nov. 26. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56-57 kr.; közép: 54-57 kr.; Fialat nehéz: 54-55 kr.; Fialat közép 54-55 kr.; Fialat könnyű 00-00 kr.; Szerbiai nehéz 53-54 kr.; közép 53-54 kr.; könnyű 00-00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. november 28-án.

Magyar aranyjárdék 4%	120.25
Magyar koronajárdék	98.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 $\frac{1}{2}$ %	123.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 $\frac{1}{2}$ %	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	119.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.—
Italmérési jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.25
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papirban	99.—
Osztrák járadék ezüstben	99.—
Osztrák járadék aranyban	120.—
Osztrák korona járadék	100.—
1860. osztr. államsorsjegyek	148.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1010.—
Magyar hitelbank részvény	438.50
Osztrák hitelintézet részvény	370.60
Osztrák-magyar államvasuti részvény	361.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	959.—
Német birodalmi márka	59.05
London vista	121.—
Paris vista	47.90
20 márkás arany	11.79

A kőbányai

KIRÁLYSÖRFŐZŐ

részvénytársaság

294 5-6

tisztelettel értesíti a n. é. közönséget, hogy **sör** gyármtmányainak elárusítását megkezdte és azokat:

➔ **Ászok, Király, Márcziusi, Korona és Bajorsör** ➔

elnevezéssel **hordókban és palaczkokban** hozza forgalomba.

==== Kívánatra árjegyzék ingyen és bérmentve. ====

➔ Hires, valódi ➔

Máriacelli gyomorcseppek.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz” czimzett gyógyszerárában Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

C. Brady Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen **gyomor- és** *C. Brady* **altesti bántalmak, gyomorgörös és kolikánál** évek hosszú során át **Schutzmarke.** használtattak úgy felnőtteknél mint gyermekeknél, s melyek étvágyhiánynál oly hathatósaknak bizonyultak, maradandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségektől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávéskanállal veszünk.

A máriacelli gyomorcseppek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen étvágyhiány, rosszszagú lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőfögés, kolika, gyomorkatharus, gyomorégés, aránytalan nyálkakepződés, sárgaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörös, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, maj-, lép- és vesebetegségeknél (aranyér).

Ezen cseppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferencziek klostornak egy apátja Szíriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Szíriában és Palestinában csodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen cseppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, föltisztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kováts János, ki tényleg hosszú életét ezen cseppeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen cseppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen cseppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikereket mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen cseppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvosság vegyeit nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedveit, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

Használati utasítás.

A máriacelli cseppek gyöngöden oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízzel bírnak és reggel éhgyomorral, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávéskanállyal beveendő (gyermeknek csak egy harmadrésznit kell adni) és friss vízzel vagy vízzel leöltendő. Bevetel után e cseppek az egész életrendszernek élénkítést, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy e cseppek folytonos használata által a fennbéli idézett betegségek bármelyike 2-4 hét alatt teljesen megszűnik. Kellőnél értendő, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Óvás! Lelkiismeretlen hamisított megkísérlették csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriacelli gyomorcseppeknek eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriacelli gyomorcseppek a legnagyobb gyógyszerével bíró növényekből készülnek s valódiságuk jeléül vörös az idegyomtatott védjegy s aláírással ellátott papírba van csomagolva és a minden üveghöz mellékelte használati utasításon még van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A hires, valódi Máriacelli gyomorcseppek a következő gyógytárakban kaphatók:

Magyarországban: Endapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L. Abony, Lukács Gy. Apatin, Rátay Th. Apáza, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Scáffer A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszód, Dózsa A. Ba a, Hölösy József, Nagy Sándor, Bánfalva, Apró András, Baranya-Seyte, Uwirn Fr. Baros, Kohut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Ujfalú, Tamási G. Bicske, Gállner Károly, B.-Csaba, Varság, E.-Gyarmat, Cserenyák Gy., Kanitz Odön, B.-Márges, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czegled, Bolus Ed., Zalá, Csáková (Temes), Toldy Sándor, Cseney, Ruttner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Somorja, Barta T. Debreczen, Gálfi Nándor, Tóth Béla, Mihalovics István, Dr. Rotschnek Emil Tamassy Balás, Delta, Braumüller E. Dioszegh, Vaday Ignác, Dobsina, Tírecher, Dollova, Kos József, Dorozsma, Karcay Károly, Duna-Pataj, Modra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makowiczky, Mohorizs István, Eger, Irgalmas barátok, Köllner L. özevye, Buzáth L. Ernőhályfalva, Matray István, Ersekújvár, Mészáros, Felka

Cornides K. Fekete Ardo, Szempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsig László, ifj. Erreth János, Sipőcz István, Göbel Kálmán, Gödöllő, es. és kir. udv. gyógyszerár, N.-Beckerek, Köllner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kamiza, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárad, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlshmidt J. Hadház, Farkas Odön, Hajos, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mátyas, H.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Holics, Malbauer R. J. Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárosvy Imre, Huszt, Keresztes József, Igó, Gärtner Kálmán, Ipolyvágy, Berkó István, Jászberény, Merkl J. Kaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerland K. Kápolnás-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czöllner, Pataky Andor, Kapuvár, Vavroskay János, Karánsebes, Müller J. Ristic, Kassa, Gállik Géza, Mégray Gusztáv, Molnár Lippót, Wandraschek Károly, Keckemert, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.

301 3-35